

Kázeň z ev. služieb Božích v Bratislave (Nový ev. kostol), **Pamiatka reformácie** (505. výročie), 31. 10. 2022, 18.00 h; ES 278, 263, 288, A 86, ev.: Ján 8, 31 – 36

Žalm 46, 2 – 12: „² Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou. ³ Preto sa nebojíme, keby sa aj prevrátila zem a vrchy klátili sa v srdci mora. ⁴ Nech hučia, nech sa penia jeho vody, nech sa zatrasú vrchy jeho vzdutím. Hospodin mocnosť je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov! ⁵ Hľa, rieka... potoky jej potešujú mesto Božie, svätyňu príbytkov Najvyššieho. ⁶ Boh je v jeho strede, neskláti sa, Boh pomôže mu na úsvite. ⁷ Národy hučali a kráľovstvá sa zakolísali, vydal svoj hlas a zem sa rozplynula. ⁸ Hospodin mocnosť je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov. ⁹ Podťe a hľadte na skutky Hospodinove! Úžasné veci spôsobil na zemi! ¹⁰ Po koniec zeme zastavuje vojny, luky láme, seká kopije, bojové vozy ohňom spaľuje! ¹¹ Utíchnite a poznajte, že ja som Boh, som vyvýšený medzi národmi, vyvýšený na zemi! ¹² Hospodin mocnosť je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov.“

Milí bratia a milé sestry!

Od roku 1567 sa v ev. cirkvi pripomína Pamiatka reformácie. A od r. 1717 dostal pamätný deň reformácie svoj konkrétny dátum: 31. október. Nie náhodou, veď udalosť, ktorú pripomína sa udiala 31. 10. 1517, keď Martin Luther uverejnil 95 téz na nápravu – obnovu cirkvi.

10 rokov po publikovaní téz bol na tom Martin Luther zle. Jeho cirkevní predstavení **odmietli prijať** jeho reformné návrhy. Pápež ho **vylúčil z katolíckej cirkvi** a cisárom vedený snem ho **pozbavil občianskych práv** a vyčlenil zo spoločnosti ako zločinca. Luther musel riešiť **problémy s radikálnymi** ničiacimi obrazmi v kostoloch. Nato vypukla **sedliacka vojna**. Aby toho nebolo málo, **obličkové kamene** spôsobovali Lutherovi ukrutné **bolesti**. V r. 1527 sa reformátor cítil byť **blízky smrti**. Dostal správu, že jeden z verných stúpcov reformácie bol upálený za svoje vyznanie evanjelia. V októbri

prepukol Wittenbergu mor. Luther sa obával o život svojej rodiny. **Všetky tieto problémy zanechali stopy na Lutherovej duši. A práve v tomto období vznikla pieseň „Hrad prepevný je Pán Boh náš“.** Luther v nej vylíčil diablove útoky, ktoré zažíval: „*Starý nepriateľ zničiť by nás chcel, veľká moc a klam, strašná jeho je zbraň, v svete nemá rovného.*“ A: „*Hoc diablov plný bol by svet, chcejúcich nás pohltiť ... Knieža sveta toho trúfa si mnoho.*“

Svojej piesni dal Luther nadpis: „Žalm 46“. Prečo? – Veď jeho pieseň nie je prebásnením 46. žalmu.

46. žalm spievala stredoveká cirkev v ťažkých časoch ako modlitbu dôvery v Boha v núdzi. Veriaci vyznávali: „*Hospodin mocnosť je s nami, hradom prepevným je nám Boh Jákobov!*“

Luther zložil vlastnú modlitbu v duchu 46. žalmu, lebo aj on sa nachádzal v mnohých ťažkostiach. Vyjadruje rovnakú dôveru v Boha, akú nachádzame v 46. žalme: Kto je štítom v našom bojení? – „Ježiš, Boží Syn, Ten zachránil svet, iného Boha niet, On napokon zvíťazí!“ Luther 46. žalm neprebásnil do rýmov, ale napísal vlastnú duchovnú pieseň, no s rovnakým základným postojom dôvery v Hospodina.

Už sme spomenuli ťažké vonkajšie okolnosti Lutherovho života a jeho vnútorné skúšky. 46. žalm zasa opisuje **situáciu podobnú zemetraseniu s cunami:** „*...keby sa aj prevrátila zem a vrchy klátili sa v srdci mora.*“ Žalm tiež hovorí o **hrozbe presily nepriateľov** vo vojne. **Strach a hrôzu prinášajú svetu**

nielen vojská, ich zbrane a teroristi, ale aj neviditeľní nepriatelia: choroby (mor), diabol a jeho armáda.

46. žalm hovorí iba o vojnových silách, Luther vo svojej piesni menuje jediného nepriateľa, ktorý stojí za všetkými nepriateľmi: Diabol – „*starý nepriateľ zničiť by nás chcel.*“

Pri čítaní 46. žalmu to vyzerá, akoby bol jeho autor vo všetkých útrapách uvoľnený a bez strachu. „*Nebojíme sa, keby sa aj prevrátila zem.*“ Luther píše podobne: „*Hoc diablov plný bol by svet, chcejúcich nás pohltiť, nemusíme sa strachom chvieť, musia všetci ustúpiť.*“

Boli Luther a žalmista naozaj takí hrdinovia viery, že sa ničoho nebáli? – Nie, boli to ľudia ako ktokoľvek z nás. Od samého Luthera vieme, že sa niekedy veľmi bál. Keď však spieva o nebojácnosti, je to **modlitba, prosba, aby ho Pán Boh zbavil strachu, aby viera zvíťazila nad strachom.**

Keď máme strach, keď nevieme, čo máme robiť kvôli obavám a starostiam, siahnime po modlitbe dôvery v Boha v núdzi akou je 46. žalm: „*Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou.*“ Alebo spievajme – prinajmenšom v srdci – pieseň útechy, ako Luther: „*Hrad prepevný je Pán Boh náš, zbroj výborná i sila, z každej núdze vytrhne nás, ak by nás zachvátila.*“ **Boh je náš hrad. Slovo „hrad“ nechce pripomínať hrdý odpor. Zdôrazňuje, že za jeho pevnými múrmi sa môžeme cítiť celkom bezpečne.** Hrad značí úkryt, útočisko, bezpečie. Hospodin mocností je ako hrubá stena pevnosti –

hradu, za ktorou sa môžeme ukryť pred útokmi diabla a kde sme v bezpečí v rozličných ťažkostiach. V Božej blízkosti sa nemusíme báť zlého.

46. žalm aj Lutherova reformačná pieseň sú teda piesňami dôvery proti strachu, ktorý sa objaví v nepriazni a kríze.

Nieko namietne, to znie ako pískanie do tmy – psychologický trik na zvládnutie strachu. – O to vonkoncom nejde. Žalm 46. aj Lutherova pieseň Hrad prepevný totiž uvádzajú **dôvod, prečo sa nemusíme dať ovládnuť strachom: „Hospodin mocností je s nami.“** Staršie preklady uvádzajú: „Hospodin zástupov“ („cebaoth“) – čo je odkaz na mocné armády anjelov, ktoré sú v Božích službách. Boh nás miluje a preto používa tieto zástupy vo dne v noci, aby nás chránil pred diablom a ostatnými nebezpečenstvami. Znie to až silácky, no neprepočujme slovko, ktoré nasleduje ďalej: **„Hospodin mocností“ je „s nami“.** V hebrejčine: „**immanu**“. Z Novej zmluvy vieme: „**Immanu**“, „**Immanuel**“, „**Boh je s nami**“ – je meno, ktoré prorok Izaiáš predpovedal pre Mesiáša – Krista. **On, Kristus, prišiel, aby maril diablove skutky. Náš Pán, slovičko, ktoré sa stalo telom, porazí diabla!** „*Ježiš, Boží Syn, Ten zachránil svet, iného Boha niet, On napokon zvíťazí!*“

Pán Ježiš nezvíťazil nad diablom vojenskou mocou, peniazmi, ani prefíkanosťou, ale ponížením a zdanlivou porážkou, slabosťou a krížom. Obeťou svojho čistého života.

Martin Luther túto „teológiu kríža“ pochopil a dosvedčil ako málokto pred ním: žiadny silný vojnový hrdina neporazí

najväčšieho, starého zlého nepriateľa, ale iba jedno slovo – slovíčko: Ježiš Kristus svojou obeťou na kríži.

Sami od seba, vlastným úsilím, k tomu nemôžeme nič pridať a ani to nepotrebujeme. Ježiš pre nás dal do poriadku všetko, čo bolo potrebné dať do poriadku. Je to základné poznanie reformácie: „Čo je naša ľudská sila? Sama nás nezachráni, máme však od Hospodina štít v každom bojení.“ Nepriatelia „Slovom Božím neotrasú, úspech im neprislúcha.“

Slovo je sám Ježiš – Jeho evanjelium, zvestované od čias apoštolov. **Naša záchrana je 100%-ne Kristovým dielom;** žiadna ľudská bytosť sa nemôže pochváliť tým, že by k spásy prispela niečím, čo by malo byť chválené alebo odmeňované, alebo za čo by jej mal byť Boh alebo ľudia vďační.

Dar spásy je medzi nami prítomný – všade, kde sa zvestuje Božie slovo a prisluhujú sviatosti – tam je náš Jeruzalem, náš duchovný chrám, naše „pramene“, z ktorých prúdi životodarná Božia milosť. „Hľa, rieka... potoky jej potešujú mesto Božie, svätyniu príbytkov Najvyššieho.“

Otázkou zostáva, **čo nám dáva právo a silu spievať a pripojiť sa k takejto piesni?** Azda postoj vzdoru? No vyzerá to tak, že utrpenie, veľké ťažkosti a problémy vo svete neprestávajú. Keď spievame: „Hrad prepevný je Pán Boh náš“, nerobíme tak z hrdého vzdoru. **Nemôže ísť o to, aby sme sa odvolávali na naše slávne dejiny, našu vytrvalosť alebo našu úžasnú vieru,**

možno s lútosťivo povýšeneckým pohľadom na ostatných. To by potom bolo ako písanie v tmavom lese – spevom by sme odvracali pozornosť od reality zmenšujúcich sa zborov a cirkvi, ktorá sa v našom svete javí čoraz bezvýznamnejšou. **Tí, ktorí spievajú o sebe, si budujú fasády, ktoré žiaria. Keď však príde prvá búrka, fasády sa zrúti...**

Čo nám teda dáva právo a silu spievať o Bohu, ktorý je našou dôverou a silou? Môžeme tak urobiť len na základe základného poznania reformácie: Nič, čo sa spásy týka, sa nedeje našou mocou. Veríme v Ježiša Krista, ktorý pre nás urobil všetko. Preto dôverujeme Bohu, preto spievame, že On je naša dôvera a sila: práve vtedy, keď nie sme silní. Práve keď si zúfame. Práve vtedy, keď sa náš svet chce ponoriť (v. 4). Nespievame z hrdosti, ani zo vzdoru, ale preto, že nás utešuje naša viera v Boha. Vyznanie: „Hrad prepevný je Pán Boh náš“ nie je posledný nápor našich síl. Je to Božie víťazstvo, o ktorom spievame. **Deň reformácie nás teda vedie k pokore; zostávame závislí od Ježiša Krista a od Božieho milosrdenstva.**

Reformácia nie je uzavretým historickým obdobím. Nepatrí k nej iba doba, v ktorej žil Martin Luther. **Reformácia – obnova cirkvi podľa Božieho slova – je proces stále aktuálny.**

Na tom, akú váhu má Boží slovo v jeho život jednotlivca aj spoločnosti mnoho záleží. Veď Boh, ktorý v období reformácie zmenil svet, má moc spôsobiť to aj dnes. Amen.

Modlitba:

Pane, ďakujeme za Tvoje slovo, aj za 46. žalm – pieseň útechy pre všetky núdzové situácie. Môžeme sa ho modliť či spievať ho s Martinom Lutherom.

Ľudia majú znova a znova pocit, že náš svet sa blíži ku koncu, sme uzavretí a obklúčení, nevidno východiska.

V pokornej viere vyznávame: Ty, Bože, si nám útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou. Preto sa nebojíme, keby sa aj prevrátila zem a vrchy klátili sa v srdci mora.

Nemôžeme zaceliť rany nášho sveta, nedokážeme zrušiť vinu, ani prekonať smrť. Môže sa stať, že si to nahovárame, ale práve v hraničných situáciách, keď zažívame svoju bezmocnosť, keď už nemôžeme ďalej, nepomôže nám žiadne: „Vzchop sa!“

Keď spievame: Hrad prepevný je Pán Boh náš – ide o útechu a pomoc, o istotu v Ježišovi Kristovi, o to, ako môžeme žiť aj tvárou v tvár smrti.

Naša bezmocnosť nás nestavia do bezmocného postavenia v živote, pretože Ty, Pane Ježiši Kriste, si vzal na seba našu bezmocnosť, a tak si nám odovzdal svoju mocnú pomoc.

Preto môže prúdiť aj vo svete obliehanom zlom voda života, široká rieka Božej lásky, ktorá uhasí náš smäd a urobí nás radostnými. I dnes, vo sviatok reformácie, sa tešíme a sme vďační, že máme spásu a život skrze Ježiša Krista. Držíme sa Ho, On je naša viera a naša sila. S Ním môžeme žiť – a vo

veľkých ťažkostiach, ktoré nás postihnú, aj v dobrých časoch, ktoré nám daruje.

Otče náš, ktorý si v nebesiach...

:

Použitím myšlienok teológov: Matthias Krieser a Jorg Christian Salzmann: Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár